

KOLLÉGIUM

Szakmai - módszertani, információs folyóirat

A tartalomból:

- ▶ **Környezeti nevelés** 4.old.
- ▶ **Kollégista találkozó** 10.old.
- ▶ **Pályázati segítség** 11.old.

XIX. évfolyam

2009.

7-8.

szám

Árpád Kollégium, Székesfehérvár

A székesfehérvári Árpád Kollégium

INTÉZMÉNYÜNK 1996-ban épült, 300 fős kollégium. Az Árpád Szakképző Iskolával egybeszervezett intézmény vagyunk. Diákjaink főként innen jelentkeznek, de a város többi középiskolájának diákjai számára is lehetőség van a beköltözésre. Egyedüli koedukált kollégium vagyunk Székesfehérváron.

A kollégium építésekor az önkormányzat arra gondolt, hogy majd a nyári szünetben hotelként üzemeltetheti az épületet. Ez a koncepció a tervezésnél is szempont volt, ezért ez a kollégium újszerűnek tűnhet a többihez képest. Hogy miben realizálódott ez? Abban, hogy egy közös előszobáról két különálló 3 személyes hálószoba nyílik, s mindkettőben van TV-, valamint 2008 óta internet csatlakozó hely is.

Minden előszobában van 2 személyes mosdó, hűtőszekrény, valamint biztonsági zárral ellátott szekrények. A fürdőszobákat 2007-ben újították fel, színvonalas berendezésekkel. Szintenként van villanytűzhellyel, mosogatóval, mikrohullámú sütővel felszerelt konyha, valamint betegszobák is, melyek a teljes elkülönítést is lehetővé teszik betegség esetén.

Az Önkormányzat eredeti koncepciójának megfelelően rendszeresen fogadunk vendégeket a hét végi és a nyári időszakokban.

Kollégiumunkban nappal és éjjel – szombat, vasárnap is – portai szolgálat van. 6 női és 4 férfi nevelőtanár dolgozik Miklós Csaba kollégiumvezető irányítása alatt. Gondnok, portások, élelmezésvezető, takarítónők képezik a technikai-gazdasági vonalat.

A diákok és nevelőtanárok életét valamint munkáját a Napirend és a Házirend szabályozza. Mindkettőt a Diákönkormányzaton keresztül a diákok javaslatainak figyelembe vételével készítjük el. Más kollégiumból érkező látogatók szerint is diák-központúak a dokumentumaink.

Korszerű 300 személyes étteremünk van, a konyhát évtizedek óta Rostási Szabó Józsefné vezeti. Vele és a konyhai dolgozókkal nagyon jó a kapcsolatunk. A kollégisták a reggelin kívül naponta – ebédre és vacsorára is – meleg ételt kapnak. Változatos, jó minőségű az étel.

A Diák önkormányzat munkájáról röviden. Minden lakószintről vannak képviselők a DÖK-ben. A szervezeti felépítése szerint, van egy 5 fős elnöksége a többiek vezetőségi tagok. A kollégium vezetője komoly szerepet szán a diák kö-

Kollégium

Kiadja: Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség

Felelős kiadó: Horváth István

Alapító főszerkesztő: dr. Benedek István Főszerkesztő: Benda János

Felelős szerkesztő: Gulyás Béla

Rovatszerkesztők: Fuchsné Hattinger Zsuzsanna, Deák Erika, Pethes Zoltán.

Szerkesztőség címe: Körösy László Középiskolai Kollégium,

2500 Esztergom, Szent István tér 6. Tel./fax: 33/400-005

Terjesztés: Pethes Zoltán, Tel.: 30/9-376 - 042; Előfizethető: 1068 BUDAPEST,

Városligeti fasor 10. Tel./fax: (1) 352-9601 E-mail: kollégium@ksz.t-online.hu

Web: www.ksz.axelero.net. Példányszám: 1500 Ára: 300 Ft

**A folyóirat
megjelenését
támogatja:**

**OKTATÁSI ÉS
KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

zösségnek azzal, hogy bevonja a jutalmazás és büntetés elbírálásába. Javaslatokat mindig megfontolja és annak figyelembe vételével szabja ki a jutalmazás és büntetés mértékét. A Diák önkormányzat rendszeresen segíti a kulturális-, és a sportélet szervezését a kollégiumban.

A 2003-2004. tanévben alapították meg a „Méhecske” díjat a legjobb, vagy a tanulmányi átlagán legtöbbet javított diák részére, a „Minden lében kanál” díjat a közösségi élet területein aktívan dolgozó diák részére, valamint a „Sportos” díjat – mint neve is jelzi – a kiváló sport-tevékenységet végző diák részére. A díjak mértéke oklevél és 5-5-5 ezer forintos ajándékutalvány. A díjakat a végzősök búcsú estjén, illetve az utolsó kollégiumi közgyűlésen adják át.

A kollégium felszereltsége egyre jobb lesz. Már indulás óta működik a Klub, és 2004-ben sikerült egy kondicionáló termet is berendezni a lányok részére, 2008-ban pedig a fiúk is kaptak egy jól felszerelt kondicionáló helyiséget.

Egy kollégiumi pályázat során sikerült 10 db számítógépet nyerni, mellyel berendeztük a számítástechnikai termünket. Később, további pályázattal ez a szám 16 gépre bővült. Nagyon népszerű szórakozás és tanulási lehetőség a diákok részére, akik minden nap 19-21 óráig két turnusban mehetnek be a gépterembe.

Sportolás céljára naponta rendelkezésünkre áll az iskola tornaterme és tavasztól ősziig a sportudvar is. Van egy olvasótermünk is, ahol olyan könyvek vannak, melyeket helyben lehet olvasgatni, tanulmányozni, kölcsönzés nincs. A szilencium idején tart nyitva, és a folyamatos pályázatok segítségével új berendezéseket, és számítógépeket sikerült telepítenünk a tanulás segítésére.

Éves Programterveinket a Diák önkormányzattal egyeztetve szeptemberben készítjük el.

Vannak már hagyományosnak mondott programjaink – avatás halloween party,

karácsonyi vacsora, farsang, húsvétváró nyuszi party, végzősök búcsúztatása – és rendszeresen ismétlődő vetélkedőink, melyekkel a diákok szabadidejének eltöltését szeretnénk színesíteni. Pl. az elsősök Fehérvár vetélkedője, kvíz- és zenei vetélkedők, melyek a klubban zajlanak.

Szakköreink: a kézműves-, a tánc-, a sport-, a környezet és növényápolási-szakkörök is segítik a szabadidő hasznos eltöltését. Van színjátszó csoportunk, melynek szereplői a Fejér Megyei Diáknapok tavaszi szemlájén adják elő programjukat. Rendelkezik a diák-közösség színház-, és uszoda bérlettel is.

Folyamatosan azon igyekszünk, hogy diákjaink minél otthonosabban rendezék be szobáikat, hogy jól érezzék magukat. Nevelési elveink szerint nemcsak a tanulásukra figyelünk oda, hanem érzelmi életükre is, ezzel igyekszünk pótolni az otthon maradottak hiányát.

*Deákné Kovács Klára nevelőtanár
Árpád Kollégium - Székesfehérvár*

LÉGY A JÖVŐD GAZDÁJA!

Az Oktatásért Közalapítvány „Légy a jövőd gazdája” című környezetvédelmi pályázatán sikeresen szerepelt a mosonmagyaróvári Kossuth Lajos Gimnázium, és az Ökoiskola címmel rendelkező Városi Kollégium. A pályázatra a természetes és az épített környezet védelmére, óvására, az értékek megőrzésére irányuló pályamunkákat vártak. Cél a diákok környezettudatos szemléletének fejlesztése volt.

A közel félmillió forintos támogatásból a két intézmény közös Park Sulit hozott létre, melynek részei egy kisarborétum, egy szabadterei tanterem, tanösvény, sziklakert és egy kerti tavacska.

A pályázók munkájukkal értéket teremtettek, egyúttal kör-

nyezetüket szebbé és egészségesebbé tették.

A Park Suli előzetes bejelentés után látogatható a város többi iskolájából érkező csoportok részére is. A létrehozott értékek megőrzését szintén közösen vállalták.

Gratulálunk a pályázóknak!

a debreceni Középiskolai Sportkollégiumban

Dolgozatom témaválasztása a környezeti nevelés rendszerének bemutatására irányult a Középiskolai Sportkollégiumban, ennek körülményeit, lehetőségeit igyekeztem feltárni. A következő célokat tűztem ki:

- a környezeti nevelés fogalmi konceptualizálását a szakirodalom segítségével,
- a környezeti nevelés kiépítését, működtetését,
- csoportfoglalkozási tematika bemutatását.

A szakirodalom tanulmányozása során kiderült, hogy az intézményes környezeti nevelés története csak néhány évtizedre nyúlik vissza, és a következőképp értelmezhető: „A környezeti nevelés olyan folyamat, melynek célja, hogy a világ népessége környezettudatosan gondolkodjék, figyeljen oda a környezetre és minden azzal kapcsolatos problémára. Rendelkezzen az ehhez szükséges tudással, beállítódással, képességekkel, motivációval, valamint mind egyéni, mind közösségi szinten törekedjék a jelenlegi problémák megoldására és az újabbak megelőzésére” (ORGOVÁNYI, 1999.). Hazánkban alapdokumentumául a Nemzeti alaptanterv (NAT) szolgál, míg a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja a kollégiumok nevelési céltevékenységként jelöli meg.

A Középiskolai Sportkollégium Debrecen kisméretű kollégiumai közé tartozik. Az intézmény speciális területre szakosodott, hiszen a város sportegyesületeinek igazolt ifjú sportolóit, középiskolai művészeti képzésben résztvevő diákjait karolja fel tehetségfejlesztő tevékenysége keretében. Elvégeztem az intézményi feltételek feltérképezését is, mely a Középiskolai Sportkollégium környezeti nevelés céljait szolgáló humán és (oktatás) technikai hátterét mutatta be.

A vizsgálat eredményeiből azt a következtetést vontam le, hogy a környezeti nevelésnek – a jogszabályi kereteken túlmutatóan is – erős létjogosultsága van, mivel a diákok nem rendelkeznek kellő ismeretekkel a környezetvédelem fontosságát, tevékenységét illetően. A környezeti nevelés valódi tartalma, jelentősége sokkal több annál, hogy azt egyetlen csoportfoglalkozási témakör határai közé szorítsuk. Rámutatok arra, hogy lehetővé kellene tenni évfolyam-független csoportok kialakítását, melyekben megalapozva (alulról felfelé építkezve) kimenő rendszerben szereznének a diákok környezetvédelmi ismereteket és attitűdöket, ésszerűen kívánatos időkeretek mellett.

1. Bevezetés

A környezeti nevelés a hosszú távú környezetvédelmi gondolkodás alapköve. Az ember története során mindig is használta, kihasználta életterének lehetőségeit, adottságait, ám hosszú ideig nem számolt cselekedeteinek következményeivel, visszásaival, s csak akkor kezdett foglalkozni velük, mikor azok földi méretűvé váltak. Most –amikor végre világszerte felismerik és elismerik a globális és helyi környezeti problémák jelentőségeit és veszélyeit- értjük meg igazán az ön- és környezettudatos gondolkodás és gondoskodás fontos-

ságát, melynek kialakulása és kialakítása az emberiség jövőképe (valójában jövője) szempontjából a legsarkalatosabb kérdések egyike.

A környezeti válságjelek észlelése, prioritásának felismerése kezdetben (1960-as évek) tudósok szűk körére (pl. Carlson, Római Klub) korlátozódott, majd az 1970-es évektől fokozatosan épült be a nemzetközi tudományos életbe, innen pedig részévé vált a nemzetközi (1972, Stockholm) és állami szintű politikai életnek (intézményesülés, intézkedések, programok). „A világ értünk van!” szemléletmód megváltoztatása nem megy egyik napról a másikra, hosszú távú folyamat eredménye. A környezetvédelmi gondolkodást ki kell terjeszteni a tudományos és politikai élet büvkörén kívülre is (gazdasági, társadalmi élet szereplői), össztársadalmi szinten kell felhívni jelentőségére a figyelmet, be kell építeni az egyén mindennapi gondolkodásába, tudatába, mely életvitelére, cselekedeteire is hatással lesz („Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!” elv kialakítása). Ennek talán legfontosabb eszköze a környezetvédelmi tudatformálás, vagyis az embereket ráébreszteni arra, hogy a problémák jelentősek, közösek, a jövő nemzedék életfeltételeinek biztosítása végett törekednünk kell megoldásukra, és megelőzhetőek.

Az ember életútja során végig képes új ismeretek befogadására, elsajátítására, így az összes korcsoportban lehetőség nyílik a felelős környezetszemléletű attitűd kialakítására. A legfontosabb feladatok egyike azonban a fiatalok környezetvédelmi tudatformálása, motiválása, hiszen koruknál fogva fogékonyabbak és jövőnket illetően erősebben érintettek az idősebb nemzedékeknél. A tudatformálás talán legfontosabb eszköze az oktatási rendszeren belüli környezeti nevelés.

A kollégiumok nevelőintézményként speciális, kitüntetett helyzetben érezhetik magukat, a változtatás lehetőségével két oldalról is célba vehetik az ifjúságot. Egyrészt, mint a magyar közoktatási hálózat intézményeként, másrészt-mivel a család átad jogokat és

kötelelességeket a kollégiumnak, mint befogadó intézménynek-egy családiasabb, emocionálisabb nevelés eszközéül is szolgálnak

Kollégiumban dolgozva akaratlanul is felfigyeltem a feleslegesen folyó vízcsepokra, elpazarolt villamos energiára (feleslegesen működtetett fényforrások, elektromos berendezések), zsákszámba gyűlő összegyűrt papírlapokra, automatákból árusított üdítők eldobott porhüvelyére. Ezek a mindennaposan előforduló jelenségek elgondolkodtatóak, a középiskolás korú diákok környezetszemléletére, környezettudatára vonatkozóan negatív töltésű információkat közvetítenek.

2. A környezeti nevelés tartalma, története

A „környezeti nevelés” egy egyszerű szókapcsolat, melyet tagjainak jelentéstartalmával is megpróbálhatunk értelmezni. Így a

környezeti = ami a környezetre vonatkozik,
nevelés: „általános értelemben az emberre irányuló fejlesztő

hatások egymással koordinált és egészzé szerveződő rendszere, mely az egyén fejlődését abból a célból segíti elő és irányítja, hogy az képes és kész legyen a társadalomban és az egyéni életben reá háruló feladatok elvégzésére”(PEDAGÓGIAI LEX.,1979.).

A fentiekből kitűnik, hogy a szókapcsolat értelmét nem csupán tagjainak száraz, tényszerű közlésének összegeként kell azonosítanunk, hanem mélyebb, mögöttes tartalom irányába kell vizsgálatot indítani. A környezeti nevelés fogalma a környezetvédelem és a pedagógia (neveléstudomány) szemszögéből egyaránt megközelíthető, így érdemes áttekinteni a kapcsolódó fogalmakat. A környezetre számos szerző próbált meg definíciót közölni: „*A környezet(miliő) a legátfogóbb értelemben mindazon élő (biotikus), és élettelen(abiotikus) tényezők, tehát tárgyak, jelenségek és körülmények összessége, amelyek valaki(ke)t, vagy valami(ke)t körülvesznek*” (KERÉNYI E.,1990).

Megállapíthatjuk, hogy a kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, szolgálja a diákok biztonságát, kényelmét, megteremti – a jogszabályi előírásoknak (46/2001.(XII. 22.) OM-, 44/2002.(VI. 18.) OM rend.) megfelelően- a nyugodt tanulás, ismeretszerzés, szabadidős tevékenységek feltételeit (VOPALECZKY,2001., PEDAGÓGIAI PROGRAM 2003.). A kollégiumok külső és belső környezetének megfogalmazása félrevezető lehet. Ebben a meghatározásban a belső környezet magát a kollégium épületét (szobák, tanuló, ebédlő stb.), míg a külső környezet a kollégium külterületét (park, sportpályák stb.) jelenti. Létezik azonban egy elvontabb környezetazonosítás is, mely szerint a külső környezet egy olyan összetett és változó jelenségkör, mindazon hatások összessége, amely a diákot érinti lakóhelye és az oktatási intézmény (esetünkben a kollégium) közötti mindennapi mozgása során (PEDAGÓGIAI LEX., 1979).

Az ember életterével szembeni túlkapasait meg kell előzni és orvosolni kell, ezt hivatott szolgálni a környezetvédelem, melynek meghatározására – a környezethez hasonlóan – számos definíciót találunk a szakirodalomban.

„*A környezetvédelem olyan társadalmi tevékenységi rendszer, amelynek célja a bioszféra létének(beleértve magát az embert mint biológiai fajt is) és egészséges fejlődésének megőrzése oly módon, hogy környezetünket (és magát az embert is) megóvjuk mindenfajta emberi tevékenység nem szándékolt szennyező és pusztító hatásától...*”(KERÉNYI A, 1995).

A definícióból kitűnik, hogy a környezetvédelem tudatos társadalmi tevékenység, mely életkörülményeink befolyásolására irányul. De említhetünk szélsőségesen egysíkú állam, jog és egyénközpontú, bár el nem ítéhető hozzáállást is:

„*A környezetvédelem az állam legfőbb funkciója, amely magában foglalja a központi és az önkormányzati szervezeteket, melyeknek olyan jogi, közigazgatási, gazdasági és kulturális feltételrendszert kell megteremteniük, ahol a környezetvédelmi követelmények érvényesülnek*”(BÁNDI, 1995).

Bár a definíció tartalmával nem tudok azonosulni, mégis újat mutat a környezetvédelem tudatos, legmagasabb szintre emelésével. Ez a környezeti politika irányába mutat, amely „az állami környezetgazdálkodási stratégiát jelenti...” (THYLL, 1996.). A fogalomról az 1970-es évektől beszélhetünk. Az

OECD keretein belül 1971-ben állt fel a Környezetpolitikai Bizottság, az EK pedig első környezetvédelmi akcióprogramjában (1973) fogalmazta meg környezetpolitikájának célját (FAZEKAS,2002.).

A környezettudomány multidiszciplináris jellegére több szerző (KERÉNYI, 1995., THYLL, 1996.) is felhívta a figyelmet, hatékonyságának növelésére számos tudományterületre kiterjedő összehangolt cselekvésre van szükség pl. ökológia, földtudományok, kémia, biológia ,orvostudományok, fizika, agrártudományok, közgazdaságtan, jogtudomány, politika, szociológia, demográfia ,műszaki tudományok.

A felsorolásból szándékosan hagytam ki a pedagógiát, mivel dolgozatom témája megköveteli annak kiemelt kezelését. Nevelés annak integráns részét képezi, hiszen hosszú távon nem a külső kényszer (jogszabályok, bírságok) vagy gazdasági megfontolások (anyagi haszon, kár elkerülése), hanem a belső motiváción alapuló környezetvédelmi cselekvések a célra vezetőek.

A környezeti tudat kialakításában, formálásában életkortól függően több eszköz is segítségül szolgálhat:

- családi nevelés,
- intézményes oktatás, nevelés,
- tömegtájékoztatás (média),
- egyéb eszközök (kiállítás, múzeum, védett területek stb.).

Az intézményes oktatás, nevelés hatására nő a társadalmi bázis, a humán erőforrás, így nem igaz az a megállapítás, hogy a környezeti nevelésre fordított pénzek elvesznek.

Az intézményes környezeti nevelés története csak néhány évtizedre nyúlik vissza. 1948-ban az IUCN Nevelési bizottsága leszögezte a környezet védelmére irányuló nevelés fontosságát. 1972-ben, a Stockholmban rendezett I. Környezetvédelmi Világkonferencián hangsúlyozták a környezeti nevelés fontosságát. 1975-ben Belgrádban megalakult az UNESCO Környezeti Nevelési Műhely. 1977-ben a Tbiliszi Nyilatkozat rögzítette a környezeti nevelés pontos definícióját: „*A környezeti nevelés olyan folyamat, melynek célja, hogy a világ népessége környezettudatosan gondolkodjék, figyeljen oda a környezetre és minden azzal kapcsolatos problémára. Rendelkezzen az ehhez szükséges tudással, beállítódással, képességekkel, motivációval, valamint mind egyéni, mind közösségi szinten törekedjék a jelenlegi problémák megoldására és az újabbak megelőzésére*” (ORGOVÁNYI, 1999.).

Az EK, majd EU környezetvédelmi akcióprogramjai is kitüntetett figyelmet fordítanak a környezeti nevelésre (SZABÓ, 1997.). A kontinens környezeti nevelésének folyamatát és feladattervét áttekintő utolsó dokumentum az 1999-es Brüsszeli Konferencia záróokmánya, amely megfogalmazza, hogy a korábban a természet szeretetére és védelmére irányuló környezeti nevelés gyakorlata a fenntartható fejlődés és társadalom témakörével szélesedett ki (HAVAS, 2001/a).

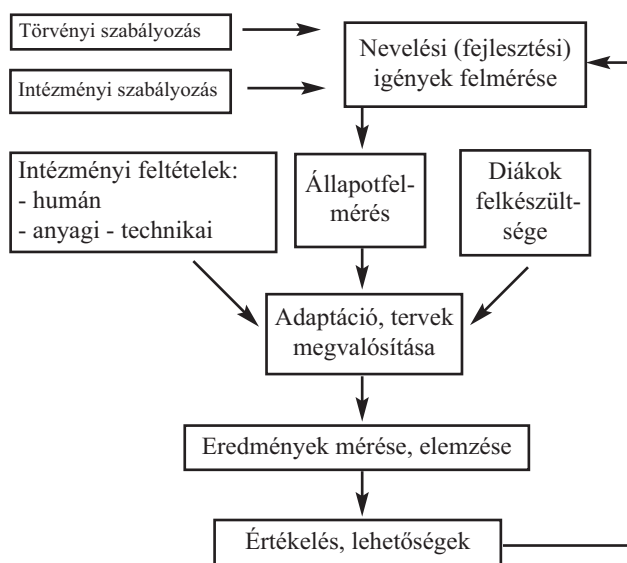
Hazánkban a környezeti nevelés pedagógiai előzményeit az egyházi és a világi bentlakásos intézmények, azaz a kollégiumok dolgozták ki. Az 1960-as évek második felétől a környezetvédelmi ismeret beépült a tanítási programokba és a tantervbe. Ezt elsősorban szakkörök keretében, illetve a biológia tantárgy keretén belül vezették be. A hazai környezet-

politika aktuális jogforrása a környezetvédelmi törvény (LIII/1995.). Erre épül az 1996-ban érvénybe lépett Nemzeti Környezetvédelmi Program. A környezeti nevelés alapdokumentumául a Nemzeti Alaptanterv (NAT) szolgál, mely az elsajátítandó ismeretanyagot műveltségi területekbe sorolja be. A Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának módosítása (44/2002. [XII. 22.] OM rend.) a kollégiumok nevelési céltevékenységeként jelöli meg a környezeti nevelést, mint kötelező csoportfoglalkozási részterületet, valamint szabályozza feladatait és időkereteit.

A környezeti nevelés rendszerként is értelmezhető, hiszen a területen kialakított „tudatosság az ismertek, az attitűdök, a készségek és a személyes részvétel döntő jelentőségű, rendszerbe foglalható elemek” (HAVAS, 2001./a).

3. A környezeti nevelés bevezetése, működtetése

A környezeti nevelés kiépítése többlépcsős folyamat volt a kollégiumunkban, amennyiben rendszerként kezeljük, úgy részei egymástól elhatárolhatók. A rendszer bevezetését és működtetését a következő folyamatábrán (1. ábra) kívánom bemutatni.

1. ábra A környezeti nevelés kiépítése, működtetése

Intézményünkben 2003/2004-es tanévtől beszélünk szabályozott keretek között (PEDAGÓGIAI PROGRAM, csoportfoglalkozási tervek) történő környezeti nevelésről.

A nyílt rendszerekhez hasonlóan az input és output itt is megtalálható. Az inputot az állami és intézményi jogszabályok alkotják. Az output meghatározása, mérése azonban csak nehezen kivitelezhető, mivel a kibocsátást nem azonosíthatjuk pl. egy termelést (mezőgazdasági, ipari, szolgáltató) folytató vállalat szennyezőanyag-emissziójával. Egy oktatási-nevelési intézmény „végterméke” az ember, őt próbálja formálni, alakítani sajátos humán- és eszközállományával.

A Középiskolai Sportkollégium a környezeti nevelés humán erőforrás-háttere erős, megalapozott hiszen környezetvédelmi-környezetgazdálkodási szakmérnök, valamint földrajz és biológia szakos pedagógusok is vannak a nevelőtestületben.

Az intézmény oktatástechnikai eszközökkel jól ellátott, de jelentős hiányosságok mutatkoznak szakkönyvek, szakfolyó-

iratok és egyéb információhordozók (tan)eszközök, illetve az ezek bővítését szolgáló anyagi erőforrások területén.

A nevelési célok megvalósulásának sikeressége a kollégiumban élő, majd felnőtté váló

(a kollégiumot elhagyó) diákok – esetünkben – környezeti, környezetvédelmi orientációjában, attitűdjében, magatartásában keresendő, melynek mérésére nincsenek megkérdőjelezhetetlen pontosságú műszerek, illetve egyéb eszközök. Ez a tény behatárolja a vizsgálat lehetőségeit, mivel nincs általános érvényű, elfogadott metodika annak végrehajtásához.

1. Nevelési (fejlesztési) igények felmérése:

- a témára vonatkozó szakirodalom és jogszabályok tanulmányozása, elemzése,
- beavatkozási területek meghatározása (pl.output eredmények alapján).

2. Állapotfelmérés:

- adatok gyűjtéséhez megbízható módszer és eszköz kiválasztása (kérdőívek),
- az adatgyűjtés végrehajtása,
- az adatok elemzése, eredmények értékelése.

3. Tervek megvalósítása:

- következtetések, javaslatok megfogalmazása,
- adaptáció: célok megvalósítása az intézményi lehetőségekben belül.

4. A rendszer működésének értékelése, beavatkozási pontok, lehetőségek meghatározása

A kimeneti vizsgálatokról, azaz a diákok környezetvédelmi orientációjáról kérdőíves felméréseket végzek (pl.1. sz. melléklet), melyek eredményei alapján meghatározhatók a beavatkozási pontok, fejlesztendő területek (témák, tevékenységek). A kérdőívek több szempontból – érzelmi-, cselekvési-, tudati dimenzió - vizsgálják a diákok (néha a pedagógusok) környezetvédelmi orientációját.(Ennek bemutatása egy másik dolgozat témája lehetne.) Az évek során ennek is köszönhetően meghonosítottuk a szelektív hulladékgyűjtés gyakorlatát, a közös őszi ill. tavaszi nagytakarítást (Tervek megvalósítása).

3.1.1. Az érzelmi dimenzió vizsgálata

A vizsgált személyek környezetvédelemhez, környezeti problémákhoz való hozzáállását próbálom bemutatni a kérdőív 1-4. kérdéseinek segítségével. Az érzelmi viszonyulás vizsgálata azért fontos, mert az első lépést jelenti a környezetvédő magatartás kialakításához. Nevelési célként kell megjelennie, hogy a fiatalok érintve érezzék magukat közvetlen és globális környezeti problémák által, tudatosítani kell bennük, hogy ők sem kívülállók és felelősek a jelenlegi és jövőbeli események alakulásáért, olyan részei a környezeti rendszernek, akik kölcsönhatásban állnak annak többi elemével.

3.1.2. A cselekvési dimenzió vizsgálata

A kérdőív második részében – az 5. kérdésben - a cselekvési dimenziót vizsgálom arra keresve választ, hogy a vizsgált sokaság mennyire követ környezetvédő magatartást. Választ kaphatunk arra is, hogy a környezetért való aggodalom (érzelmi dimenzió) elégséges belső motivációs lökést ad-e a diákoknak ahhoz, hogy mindennapi életükben környezetkímélő módon viselkedjenek. Számos lehetőség adódik, hogy elősegítsük a környezeti károk mérséklését, hogy hozzájáruljunk a környezetvédelemhez. A kérdőív 5. kérdésében ilyen lehetsé-

ges tevékenységeket vizsgálok abból a szempontból, hogy a kollégisták mennyire élnek ezekkel a lehetőségekkel, illetve hogyan viszonyulnak hozzájuk.

3.1.3. A tudati dimenzió vizsgálata

A kérdőív utolsó öt kérdésével a diákok környezetvédelmi ismereteit próbáltam feltérképezni. Fontos, hogy a fiatalok tisztában legyenek a környezetükben zajló, a környezetet károsító folyamatokkal, ismerjék a környezetvédelem jelentőségét, intézményesült szervezeti formáit, a környezetterhelés csökkentésének lehetőségeit.

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramjában (44/2002. {VI. 18.} OM rendelet) önálló témakörként szerepel a környezeti nevelés. Meghatározza annak céljait-feladatait, tartalmát-tevékenységét, a fejlesztési követelményeket, és az évfolyamonként felhasználható időkeretet. Az Életmód, életvitel témakör keretein belül is átadhatóak a környezeti nevelést célzó ismeretek (pl. élettér, lakókörnyezet céltudatos alakítása), ennek hatékonyságát a témakörök felelősei közötti konzultáció növelheti.

A jogszabállyal szemben azonban kritikus álláspontra helyezkedem, hiszen a benne ismertetett célok-feladatok, tartalmak-tevékenységek megvalósítása csak nehezen kivitelezhető. Megnehezíti az alulról felfelé építkező tanári tervezést, hiszen vizsgálataimból kiderült, hogy a kollégisták alapvető környezetvédelmi ismeretei alacsony színvonalúak, magasabb évfolyamba lépve folyamatosan csökkennek.

1. táblázat: a Középszintű Sportkollégium diákjainak környezetvédelmi ismeretei a vizsgált az 1.sz. mellékletben közölt kérdőív 6-10.kérdéseit tekintve (MESTER, 2003)

Évfolyam	A helyes válaszok aránya %-ban
9.	61,5
10.	48,3
11.	47,6
12.	31,1
9-12.	50,5

Célravezetőbb lenne, ha nagyobb teret adnának az intézményi és tanári tervezés szabadságának. Lehetővé kell tenni évfolyamfüggetlen csoportok kialakítását, melyekben megalapozva (alulról felfelé építkezve) kimenőrendszerben szerezzenek ismereteket, attitűdöket a diákok ésszerűen- a globális és lokális környezeti problémák súlyához mértentőképpen időkeretek mellett.

3.2. A csoportfoglalkozási tematika kialakítása

A csoportfoglalkozási tematika kialakításánál törekedni kell arra, hogy a kollégisták környezetvédelmi ismeretei interiorizálódjanak, azaz érzelmileg kötődjenek környezetükhöz, annak változásaihoz, ami tevékenységeiket, magatartásukat pozitívan fogja befolyásolni, így teljesülhet a cél: „... a fenntartható, környezettel harmonikus életvezetés” (44/2002. {VI. 18.} OM rendelet).

Az intézmény pedagógusainak körében végzett kérdőíves felmérésből kiderült, hogy a tanárok érzelmileg pozitív hozzáállásúak (érzelmi dimenzió) a környezetvédelemhez, a glo-

bális és közvetlen problémákhoz, magatartásuk (cselekvési dimenzió) nagyrészt példamutató lehet a kollégium diáksága előtt, a környezetvédelmi ismereteik (tudati dimenzió) és a szaktárgyi struktúra lehetővé teszi azt, hogy ismeretanyagot közvetítsenek.

Az intézmény oktatástechnikai eszközökkel jól ellátott, de jelentős hiányosságok mutatkoznak a szakkönyvek, szakfolyóiratok és egyéb információhordozó (tan)eszközök, illetve az ezek bővítését szolgáló anyagi erőforrások területén.

A jogszabályi előírásokat betartva, a diákok felkészültségét és az intézményi feltételeket figyelembe véve a következő csoportfoglalkozási tematikát alakítottam ki:

9. évfolyam:

1. Téma: A Föld mint egységes rendszer
Tartalom: - A Föld élettelen rendszerei
- A Föld élő rendszerei
2. Téma: A kollégium külső és belső környezete
Tartalom: - A környezet fogalmi konceptualizálása
- Ember és környezetének kapcsolata történeti megközelítésben

10. évfolyam:

1. Téma: Anyag- és energiakörforgás a földi rendszerben
Tartalom: - Biogeokémiai ciklusok
2. Téma: A környezet alakítása
Tartalom: - Beavatkozás az anyag- és energiacyklusokba
- A környezetet feleslegesen terhelő tevékenységek

11. évfolyam:

1. Téma: Környezetünk állapota I.
Tartalom: - Globális problémák – megoldási lehetőségek
2. Téma: Környezetünk állapota II.
Tartalom: - Magyarország és Debrecen környezeti problémái – megoldási lehetőségek
- A kollégiumunkban tapasztalható problémák – megoldási lehetőségek

12. évfolyam:

1. Téma: Az intézményesült környezetvédelem
Tartalom: - A környezetvédelem története
- A környezetvédelem intézményrendszere
2. Téma: Környezetünk értékei
Tartalom: - Nemzeti parkjaink
- A magyar világörökség és Debrecen értékei

A témákat úgy választottam ki, hogy minden évfolyamban ún. keresztntantéri célként jelenjen meg:

- a környezet esztétikumának, értékeinek felismerése,
- ember és környezet harmonikus kapcsolatának lehetőségei,
- a környezeti problémák kezelése, megoldása, és ennek igénye (pl. szelektív hulladékgyűjtés lehetőségének megteremtése a kollégium területén),
- a fenntartható fejlődés.

Szakirodalom:

1. **BÁNDI GY. (1995):** Az Európai Unió környezetvédelmi joga (KERÉNYI A.: Általános környezetvédelem) 307-328 p.
2. **FAZEKAS I. (2002):** Az Európai Unió környezetvédelmi politikája és a magyar integráció, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen 123 p.
3. **HAVAS P. (2001/a):** A fenntarthatóság pedagógiája, Új Pedagógiai Szemle 2001/9
4. **HAVAS P. (2001/b):** A fenntarthatóság pedagógiája II. , Új Pedagógiai Szemle 2001/10
5. **KERÉNYI A. (1995) :** Általános környezetvédelem, Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged 383 p.
6. **KERÉNYI E. (1990):** Környezetvédelem, Műszaki Értelmező Szótár, Akadémiai Kiadó, Budapest 399 p.
7. **MESTER K. (2003):** A környezeti nevelés rendszerének kiépítése a Középiskolai Sportkollégiumban, diplomamunka (DE-ATC)
8. **ORGOVÁNYI A. (1999):** Természetpedagógia, Új Pedagógiai Szemle, 1999
9. **PEDAGÓGIAI LEXIKON (1979):** Akadémiai Kiadó, Budapest
10. **PEDAGÓGIAI PROGRAM (2003),** Középiskolai Sportkollégium, kézirat, Debrecen 40 p.
11. **SZABÓ G. (1997):** Európai integráció- Környezetvédelem (Tiszta udvar , rendes ház), HVG 1997/42 41-47 p.
12. **THYLL SZ. (1996):** Környezetgazdálkodás a mezőgazdaságban, Mezőgazda Kiadó, Budapest 425 p.
13. **VOPALECZKY GY. (2001):** Minőségbiztosítás és programfejlesztés a kollégiumban, Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ, Békéscsaba 248 p.

Jogszabályok:

- 1995.évi LXXXV. törvény
- 130/1995. (X. 26) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról
- 46/2001. (XII. 22) OM rendelete a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 44/2002. (VI. 18.) OM rendelet a 46/2001. (XII. 22.) OM rendelet módosításáról

1. sz. melléklet

A környezetvédelmi orientáció vizsgálata a Középiskolai Sportkollégium diákjainak körében (A válaszadás önkéntes)

1. Mennyire sürgető a környezetvédelem, és a környezet-szennyezés elleni küzdelem?

(Karikázza be válaszának megfelelő számot!)

- Azonnali cselekvést igénylő, sürgető probléma
- Inkább a jövő problémája
- Nem igazán probléma
- Nem tudom megítélni

2.Mennyire érzi magát érintettnek a környezeti problémák által?

(Karikázza be válaszának megfelelő számot!)

- Nagyon
- Nem nagyon
- Egyáltalán nem
- Nem tudom

3. Nyugtalanítják-e Önt a következő globális problémák?

(Jelölje x – el soronként a válaszának megfelelő rubrikát!)

Jelenség	Nagyon nyugtalanít	Némileg nyugtalanít	Nem nagyon nyugtalanít	Egyáltalán nem nyugtalanít	Nem tudom
Éhezés, szegénység					
Népeségszaporulat					
Háborúk					
Növény -, és állatfajok eltűnése					
Élőhelyek (pl. trópusi erdők) eltűnése					
Természetes erőforrások (víz, talaj, ásványok) elpazarlása					
Éghajlatváltozás					
Ózonréteg pusztulása					

4. Nyugtalanítják -e Önt a következő problémák közvetlen (kollégiumi) környezetében?

(Jelölje x – el soronként a válaszában megfelelő rubrikát!)

Jelenség	Nagyon nyugtalanít	Némileg nyugtalanít	Nem nagyon nyugtalanít	Egyáltalán nem nyugtalanít	Nem tudom
Feleslegesen folyó vízcsap					
Feleslegesen égő villany					
Túlzott zaj					
Eldobott szemét					
Nem visszaváltható, PET palackos üdítők árusítása					
Dohányzás					
Alkoholfogyasztás					
Drogfogyasztás					

5. Számos lehetőség adódik, hogy elősegítsük a környezeti károk mérséklését, hogy hozzájáruljunk a környezet védelméhez.

(A felsoroltak közül jelölje x – el soronként a válaszában megfelelő rubrikát!)

6. Hány nemzeti park működik jelenleg Magyarországon?

7. Melyik nemzeti park található legközelebb Debrecenhez?

8. Melyik természetvédelmi területen található a Középiszkolai Sportkollégium?

9. Hol találjuk a legközelebbi szelektív hulladékgyűjtőt?

10. Nevezzen meg egy ózontató vegyületet!

A válaszadóra vonatkozó kérdés

Hányadik évfolyamba jár?

(Karikázza be a megfelelő választ!)

IX., X., XI., XII.

Tevékenység	Már eddig is megtette és a jövőben is megteszi	Eddig megtette, de a jövőben nem fogja	Eddig még nem tette, de a jövőben szívesen megtenné	Eddig sem akarta megtenni, ezután sem fogja	Nincs lehetősége megtenni
Takarékoskodni a csapvízzel					
Takarékoskodni az árammal, energiával					
Tartózkodni papír és más hulladék közterületen való eldobásától					
Igyekezni, hogy ne keltsen túl nagy zajt					
Üdülés, pihenés, sportolás alkalmával kímélni a természetet					
Részt venni közvetlen környezetének megtisztításában					
Környezetbarát terméket vásárolni, még ha az drágább is					
Szelektíven gyűjteni háztartási hulladékát					
Részt venni környezetvédelmi témájú előadásokon, foglalkozásokon					
Beszélgetni, érdeklődni környezetvédelemről					

Tavaszi Kollégista Találkozó

Székesfehérvár, 2009.

Az idei tanév tavaszán – 2009. április 17-én - már negyedik alkalommal került megrendezésre a találkozó, azoknak a diákoknak a részvételével, akik valamikor kollégiumunk diákjai voltak.

Négy évvel ezelőtt a tél vége felé ötlött fel bennem a gondolat, hogy milyen jó lenne találkozni a régi kollégistákkal. Először arra gondoltam, hogy levelet írok mindenkinek, de ez olyan költséget jelentett, melyet nem tudunk volna kigazdálkodni a Diákönkormányzat bevételeiből. Így az internet segítségével vettem igénybe, konkrétan az iwiw ismerős kereső oldalát, ahol addig is már sok régi diákot megtaláltam. Így tehát kiküldtem a meghívókat az ismerős diákoknak. Plakátot is készítettem, és megkértem az „aktív” diákokat, hogy vigyék el lakhelyeikre, és tegyék ki egy-egy, a fiatalok által látogatott forgalmas helyszínen, ahol a rég volt kollégisták is felfigyelhetnek rá.

Nem kellett sokat várni a válaszokra. Nem kis meglepetésemre az érdeklődés a vártnál is nagyobb lett. Április harmadik hetének péntekjére tűztem ki a találkozó időpontját. Lehetőséget kaptunk a kollégium vezetőjétől, hogy éjszakára szállást adjunk a távolról érkezőknek, így a költségek minimálisak lettek, hiszen csak a vacsorát kellett befizetniük. 60-70 fő volt jelen ezen az első találkozón, és nagyon jó hangulatban teltek az órák.

A program mára már teljesen kialakult. Pénteken délután 19.00 órakor gyülekezünk az étterem előterében. Majd helyet foglalunk a szépen díszített, és megerített asztaloknál, és a köszöntő után kezdődik a vacsora. (1. kép)

Az első alkalommal még kiszolgálással rendeltem meg a vacsorát, de a következő alkalommal áttértünk a svéd asztalról kínált ételekre. Ez jobban bevált, hiszen nem mindenki tud ideérni

a vacsora időpontjára, így akkor is tud enni, ha órákat késik. Vacsora után kb. 21.00 órakor megválasztjuk a jelenlevő lányok, asszonyok közül a legszebbet, az idén pedig a legszimpatikusabb párt is megválasztottuk. A Diákönkormányzat szponzorálásának köszönhetően csekély díjat is tudunk adni. Az est során a vacsora kifizetése utáni maradvány összeg a Diákönkormányzat pénztárát gyarapítja.

Nem gondoltam, hogy hagyományt teremtek ezzel a rendezvénnyel, de a diákok már az első alkalommal kérték, hogy a következő évben is tegyem lehetővé számukra a találkozást. Így vált rendszeressé, hogy minden tanév áprilisának harmadik péntekjén összefövünk. Eddig minden alkalommal növekvő létszámban jöttek el a diákok. A második évben 90, a harmadik évben 110, és az idén már 130 diákot köszönhettem a kollégium étter-

mében. Természetesen a tanárok és a kollégiumi dolgozók is eljönnek, és megható látni, hogy a 15 évvel ezelőtt végzett, mára már önállósodott, gyermekeket nevelő lányok és fiúk milyen örömmel idézik fel a diák éveket.

Végig járják a kollégiumot, keresik a régi szobájukat, felméri a változásokat. Mi, tanárok pedig örömmel számolunk be a fejlődésről, jelenlegi diákokról, örömeinkről, de nem hallgatjuk el az esetleges kudarcokat sem.

Jó híre ment ezeknek a találkozóknak. Már az aktív diákok is jelzik, hogy rájuk is számítsak majd, mert ha végeznek ők is szeretnének eljönni. A régi diákok pedig egyre nagyobb számban jelzik, hogy számítanak a rendezvényre.

Kell-e ennél nagyobb öröm egy kollégiumi pedagógusnak, mint a régi diákok viszontlátása? Úgy érzem, így teljes a nevelői munkánk.

*Deákné Kovács Klára nevelőtanár
Árpád Kollégium – Székesfehérvár*

A nagykanizsai Cseriháti kollégium és a kollOKA pályázatok

Több éves „Csipkerózsika” álom után végre újra volt pályázat a közoktatási kollégiumok számára. Elmondhatjuk, hogy talán még soha nem látott összeg, közel 1.800 MFt állt a pályázók rendelkezésére. Egy-egy középiskolai kollégium által a három pályázaton (kollOKA X, XI, XIII) elnyerhető maximális összeg 10MFt volt.

Soha nem látott buzgalommal álltunk neki a pályázati anyag összeállításának. Ez a munka arra is jó volt, hogy egy gyors leltárt készítsünk. Felmértük, hogy mink van, az eszközjegyzék előírása elviekben mit biztosít a számunkra és a fenntartótól mire számíthatunk. Leültünk és próbáltunk nagyot álmodni; nem érdemtelenül. Az Oktatásért Közalapítvány közel 7.6 MFt-t ítél meg a számunkra, amit volt mire költenünk.

A teljesség igénye nélkül arról, hogy mi valósult meg?

Vettünk tíz db utcai kerékpárt tíz darab kerti padot a 4 hektáros parkunkba.

800.000 Ft értékben könyveket a 6300 db-s könyvtárunkba. Arra törekedtünk, hogy közép- és emelt szintű érettségire felkészítő

könyveket, példatárakat, feladatgyűjteményeket, kötelező olvasmányokat, idegen nyelvű könyveket, szótárakat, lexikonokat szerezzünk be.

Az V. emeleten lévő számítástechnika termünkben cseréltük le a 9 éves gépeinket és a 11 éves szerverünket, 22 db modern, nagyteljesítményű gépre. A város iskoláiban használatos szoftvereket telepítettünk Windows XP operációs rendszer alá.

Teljes a kihasználtság

Az új gépek

A lányok számára az első emeleten lévő számítástechnikai termünk régi, hat éves gépein megdupláztuk a RAM-t (512-re), ezek a gépek máso-

dik és harmadik emeleti tanulóba kerültek munkagépnek.

Helyükre 15 db korszerű, a kor követelményeinek megfelelő gépet telepítettünk.

A pályázat keretében 110 óra angol és 90 óra német korrepetálást, szintrehozó, felzárkóztató, vizsgára-, érettségire felkészítő nyelvi kurzust tudunk finanszírozni.

A feladatot vállaló kollégák úgy osztották meg a tanítást, hogy nincs időbeni átfedés, azaz egy diák mindkét nyelvi felkészítést igénybe tudja venni.

A pályázat összeállításában a DÖK is aktívan részt vett. Kifejezett kérésük volt egy dobfelszerelés, aminek a pályázati részét-, a dobok összeszerelését-, és a dobolást is ők végezték el.

Kollégát és KDÖK tagokat küldtünk továbbképzésre, új TV-t, DVD lejátszót, hűtőszekrényt vettünk. Szakkört fejlesztettünk.

Kialakítottunk és fenntartunk egy jól működő weblapot, ahol naprakész információk mellett a kollégium életét is bemutatjuk.

www.cserhati-kollegium.sulinet.hu

Összegezve:

- a 24. órában jöttek a pályázatok
- nagyon szükségünk volt fejlesztésre, amit sem önerőből, sem a fenntartótól nem remélhattünk
- „megjött az étvágyunk” és várjuk a további pályázatokat

*Hargitai Tibor
kollégiumvezető*

A KD ezen a nyáron is megrendezi a táborait!

2009. június 29-30 és július 1-2.

Vezetőképző tábor

2009. július 1-3.

XVI. Országos Kollégiumi Diáktalálkozó

Az idei évben visszatérünk egyik sikeres helyszínünkre:

Siófokra, az Arany-part Kollégiumba

A diákok olyan képzésen vehetnek részt, ahol a tanultakat saját kollégiumukban alkalmazhatják, valamint tovább adhatják tapasztalataikat. Diákjogaikat megismerve olyan tudáshoz juthatnak, ami segítheti őket hétköznapi életükben is.

Szeretettel várjuk erre a munkás, tanulós programra a kollégiumok diákönkormányzatosait. Mindezek után kezdődik a diáktalálkozó, ami sok partyból, strandolásból és egyéb programból tevődik össze, s ahol diákok megismerkedhetnek különböző helyszínekről érkező kollégistákkal, találkozhatnak sok régi ismerőssel, kapcsolatokat építhetnek, tapasztalatokat cserélhetnek.

Lehetőség van jelentkezni csak a Kollégiumi Diáktalálkozóra. (3 nap) Idén a *tagjainknak 15.000 Ft a két táborrész egyben, a nem tagoknak 20.000 Ft.*

Amennyiben csak a találkozón vennének részt akkor, a *tagok 12.000 Ft-ot nem tagok pedig 14.000 Ft-ot* fizetnek (szállás, étkezés, programok)

Belépési nyilatkozat a www.kollegiumidiakszovetseg.hu oldalon található, és ugyanezen az oldalon bővebben lehet olvasni rólunk, illetve a régebbi táborainkról is találhatóak írások.

A jelentkezéseket a kd@kollegiumidiakszovetseg.hu email-címre ill. az **Országos Kollégiumi Diákszövetség, 2600, Vác, Budapesti főút 2-8.** postacímre várjuk.

A tagdíjakat, ill. a tábori jelentkezési díjakat a **11742094-20145945** számlaszámra várjuk, vagy rózsaszín postautalványon a **KD címére**. A befizetésekről számlát állítunk ki – megbeszélés alapján előre is.

JELENTKEZÉSI LAP

(A megfelelő részek aláhúzendók, a jelentkezési rész levágandó)

Szeretnénk jelentkezni a Vezetőképző táborba XVI. Országos Kollégiumi Diáktalálkozóra

Tagok vagyunk /nem vagyunk tagok a Kollégiumi Diákszövetségben.
(2008/2009-es tanévi tagdíj befizetésének másolatát kérjük csatolni!)

Jelentkező kollégiuma:.....

Jelentkező kollégiuma címe:.....

jelentkező diákokneve:

értesítéscíme:

email-címe:

.....
.....
.....